

РЕЦЕНЗІЯ

доктора педагогічних наук, професора Ребрової Олени Євгенівни
на кваліфікаційну наукову працю

**Фан Фея «Формування етностильових виконавських умінь
майбутніх магістрів музичного мистецтва за художньо-герменевтичним
підходом»,**

представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Актуальність обраної теми дисертаційного дослідження пояснюється її належністю до національно-культурної проблематики. Етнічні, національні, культурні цінності завжди є скарбом народу, і передача їх з покоління до покоління є актуальним завданням мистецької педагогіки. З іншого погляду, актуальність теми дослідження є безперечною, оскільки концентрує увагу на художньо-герменевтичному підході як педагогічному ресурсу глибокого опанування етнічних, етнокультурних цінностей, які передаються саме засобами мистецьких творів. Осягнення змісту твору, його викладання та відтворення неможливе без міцного застосування герменевтичної методології щодо тлумачення текстів.

Доводять актуальність теми дослідження і визначені дослідником суперечності, серед яких звертаємо увагу на таку: - між необхідністю підвищення якості виконавської підготовки майбутніх магістрів музичного мистецтва в її спрямуванні на освітньо-просвітницьку діяльність для популяризації й культивування національних цінностей і традицій та відсутністю спеціальної методики формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва.

Дисертаційне дослідження входить до тематичного плану науково-дослідної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» та становить частину наукової теми «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми» (реєстраційний номер 0120U002017).

Представлена дослідником наукова новизна є безперечною. Вона полягає в тому, що *вперше* здійснено цілісний науковий аналіз проблеми формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва в освітньому процесі за художньо-герменевтичним підходом; розкрито сутність феномену етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва, визначено його компонентну структуру, що складається з аксіологічно-мотиваційного, гностично-герменевтичного, етно-експлікаційного компонентів; розроблено методику формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва за художньо-герменевтичним підходом, яка містить комплекс взаємопов'язаних методів, засобів та технологій, серед яких: проблемні лекції, фасилітативні бесіди, просвітницькі лекції-концерти, семінар-конференції, комплекс творчих завдань на заняттях з курсу виконавської майстерності (фортепіано), організація/участь в інноваційних

перформативних формах, арт-практиках, підготовка до участі та організації в етномузичних фестивалях і конкурсах; визначено та обґрунтовано педагогічні умови формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва; обґрунтовано критерії та показники рівня сформованості етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва.

У науковій новизні також представлено інші зроблені автором значущі уточнення. Уточнено сутність понять: стиль, етностиль, виконавські уміння, архетип, етностильові виконавські уміння, художньо-герменевтичний підхід, перформативні методи та ін. Удосконалено науково-теоретичну базу для формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва за художньо-герменевтичним підходом, методику підготовки майбутніх магістрів музичного мистецтва в українських педагогічних університетах за спеціальностями 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) та 025 Музичне мистецтво.

Безумовною є практичне значення отриманих результатів дослідження, зокрема щодо застосування методики діагностики етностильових виконавських умінь, методів і педагогічних умов їх формування під час освітнього процесу підготовки магістрантів спеціальностей 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) і 025 Музичне мистецтво. Йдеться про такі: Основи дослідження і викладання художньої культури; Теорія і методика викладання інтегрованого курсу «Мистецтво» у ЗЗСО, Художня культура в освітньому просторі тощо. Запропоновані методи можуть бути застосовані в організації асистентської практики магістрантів і аспірантів, а також виробничої (педагогічної) практики магістрантів з інтегрованого курсу «Мистецтво» у ЗЗСО.

Також погоджуємося з пропозицією дослідника щодо використання окремих елементів методики під час проведення тренінгів та практикумів з організації та проведення концертів-лекцій на уроках музичного мистецтва та арт-івентах.

Заслуговує на схвальну оцінку активна публікаційна діяльність дослідника. у 16 публікаціях, з яких 3 статті надруковано в наукових фахових виданнях України, з яких 1 у співавторстві, та 13 – апробаційного характеру, з них – 5 видані українською мовою, 8 – у зарубіжних виданнях.

Кваліфікаційна наукова праця містить результати власних досліджень. Запозичення, цитування інших авторів здійснено коректно та мають посилання на відповідне джерело. Теоретична база дослідження сформована на основі широкого кола наукових джерел: 270 найменувань, із них 61 – іноземними мовами.

Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та 14 додатків та додатків на 30-х сторінках.

У першому розділі «Теоретичні основи формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва» представлено теоретичне обґрунтування проблеми формування етностильових виконавських умінь, яка розглянута в контексті етностильової виконавської підготовки, яка характеризується наявністю високого рівня знань, умінь, навичок, здатності їх ефективно застосовувати в освітньому процесі на основі

гнучкої комунікабельності та творчо-пошукової активності, прагненні до саморозвитку та самореалізації в галузі викладання музичного мистецтва.

Уточнено дефініцію поняття «етностильові виконавські уміння майбутніх магістрів музичного мистецтва» як усвідомлене володіння майбутніми магістрами музичного мистецтва особливими етностильовими виконавськими прийомами та техніками гри, характерними для певної етнокультурної музично-виконавської традиції; спроможність до емоційно-експресивної інтерпретації етностильових елементів музичного твору, здатність до екстраполяції в педагогічно-виконавську практику наявних знань про відмінності різнорідних етностильових елементів у музичному творі на тлі розуміння смислоутворювальної та художньо-виражальної функцій етностильових елементів.

Визначено компонентну структуру досліджуваного феномену, що складається з аксіологічно-мотиваційного, гностично-герменевтичного, етно-експлікаційного компонентів. До кожного компоненту прописано етностильові виконавські вміння.

У другому розділі «Методологічне та методичне забезпечення формування етностильових виконавських умінь магістрантів» обґрунтовано методологічні засади дослідження проблеми формування етностильових виконавських умінь в майбутніх магістрів музичного мистецтва. З'ясовано, що зазначений процес є багатовекторним, пролонгованим і багаторівневим, відповідно до чого запропоновано посилити освітній інструментарій науковими підходами, педагогічними принципами та умовами, дидактичними методами. Генерелізованим обрано художньо-герменевтичний підхід, якій впродовж дослідження сполучається зі стильовим, культурологічним і творчо-діяльнісним підходами. У розділі також обґрунтовано педагогічні принципи, що відповідають зазначеним підходам, а також розроблено модель експериментальної методики. Ця модель містить комплекс взаємопов'язаних елементів: педагогічні умови (створення освітніх обставин задля стимулювання магістрантів до ознайомлення з особливостями етнічних музичних стилів, з народними традиціями музикотворення та музичного виконавства; застосування комплексу освітніх вимог до магістрантів задля їхнього особистісного становлення та фахового розвитку через оволодіння етностильовими виконавськими уміннями; створення полікультурного середовища засобами інноваційних технологій та організаційних форм); розроблено методи (проблемна лекція, фасилітативна бесіда, просвітницькі лекції-концерти, семінар-конференція, спеціальні завдання на заняттях з курсу виконавської майстерності (фортепіано), організація/участь в інноваційних перформативних формах, арт-практиках, підготовка до участі та організації в етномузичних фестивалях і конкурсах.

У третьому розділі «Дослідно-експериментальна робота з формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва за художньо-герменевтичним підходом» представлено зміст та хід дослідно-експериментальної роботи з діагностики рівня сформованості етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва та результати перевірки ефективності методики формування зазначених умінь шляхом формувального експерименту, підтвердження вірогідності отриманих

експериментальних шляхом даних; обґрунтовано критерії та показники рівня сформованості етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва; впроваджено в освітній процес методи (проблемна лекція, фасилітативна бесіда, просвітницькі лекції-концерти, семінар-конференція, спеціальні завдання на заняттях з курсу виконавської майстерності (фортепіано), організація/участь в інноваційних перформативних формах, арт-практиках, підготовка до участі та організації в етномузичних фестивалях і конкурсах); експериментально перевірено ефективність методики формування етностильових виконавських умінь майбутніх магістрів музичного мистецтва.

Верифікація отриманих статистичних даних здійснювалася за допомогою критерію кутового перетворення Фішера.

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Фан Фея, вважаємо за необхідне висловити деякі побажання і рекомендації:

1. Визначаючи практичну значущість у вступі дисертації варто було б показати, які з пропонованих компонентів є обов'язковими, а які вибірковими. І для яких спеціальностей.
2. У дослідженні представлено достатньо складну структуру феномена етностильових виконавських умінь. Доцільно подати її в наочному вигляді на рисунку, де можна було б вказати зв'язки з тими або тими вміннями.

Висловлені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки рецензованої кваліфікаційної наукової праці.

Вважаємо, що представлена дисертаційна робота за актуальністю, науковою новизною і практичною цінністю, обґрунтованістю і достовірністю, отриманих результатів, повнотою їх викладення в опублікованих дисертантом наукових працях відповідає чинним вимогам п.п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор, Фан Фей, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Рецензент –
доктор педагогічних наук, професор
завідувач кафедри
музичного мистецтва і хореографії
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Олена РЕБРОВА

